

From: [CTGB Helpdesk](#)
To: ["j.p.vandersluijs@uu.nl"](mailto:j.p.vandersluijs@uu.nl)
Subject: RE: toelatingsbeleid inzake imidacloprid
Date: dinsdag 28 april 2009 14:39:31

Geachte heer Van der Sluis,

Wij hebben uw mail in goede orde ontvangen en zal in behandeling worden genomen.

5.1.2.e

Secretaresse/ helpdeskmedewerker
Ctgb - College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden
Stadsbrink 5, 6707 AA Wageningen
Postbus 217, 6700 AE Wageningen
T 5.1.2.e
F (5.1.2.e)
I www.ctgb.nl

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: Jeroen P. van der Sluijs [<mailto:j.p.vandersluijs@uu.nl>]
Verzonden: maandag 27 april 2009 13:17
Aan: CTGB Post; ETS Nederland
Onderwerp: toelatingsbeleid inzake imidacloprid

Geacht College,

Naar ons onlangs bekend is geworden heeft uw College insecticiden met als werkzame stof imidacloprid in ca. tien opeenvolgende besluiten tussen 2006 en 2009 in Nederland toegelaten voor de zaadbehandeling en teelt van een groot aantal gewassen. Afgelopen week nog (23 april 2009) maakte u een nieuw toelatingsbesluit bekend ter bestrijding van de koolgalmug bij de teelt van broccoli en bloemkool. Ook andere werkzame stoffen uit de neonicotinoïde familie heeft u naar ons is gebleken ruim toegelaten. Wij maken ons daar grote zorgen over en brengen de dramatische teruggang van de Nederlandse bijenstand in de laatste jaren en de opmars van de Varroamijt er mee in verband.

De zogenaamde neonicotinoïden staan zoals u niet zal zijn ontgaan wereldwijd sterk ter discussie vanwege de aangetoonde schadelijkheid voor bijen. Het Franse "Comité Scientifique et Technique de l'Etude Multifactorielle des Troubles des Abeilles" (CST) dat wetenschappelijk adviseert over de toelating van gewasbeschermingsmiddelen, stelde in 2003 vast dat imidacloprid mede verantwoordelijk is voor de massale bijensterfte in Frankrijk (rapport bijgevoegd). Inmiddels is er veel meer (Franstalige) wetenschappelijke literatuur over deze kwestie die de bevindingen van het CST rapport bevestigen. De sleutel ligt bij de neurotoxische effecten van blootstelling beneden de dodelijke dosis. Zonder er acuut aan te overlijden verliezen blootgestelde werkster-bijen hun oriëntatievermogen, vinden de korf steeds moeilijker terug en kunnen daardoor minder goed hun taak volbrengen om het bijenvolk van voedsel te voorzien. Het volk raakt ondervoed en wordt vatbaarder voor ziekten en plagen, met name de varroamijt. Zulke chronische en stapelende effecten worden niet gesignaleerd door de huidige toxiciteitstests waarop toelating van bestrijdingsmiddelen is gebaseerd, omdat die alleen de

acute sterfte van individuele bijen meten. Ook de kooiproef de tunnelproef en de veldproef bleken in Frankrijk niet toereikend om dit effect aan te tonen terwijl het er bij grootschalige toepassing van imidacloprid in de zonnebloem en mais teelt wel bleek te zijn met als gevolg massale bijensterfte. Na het Franse verbod op het gebruik van Imidacloprid in de zonnebloemteelt in 1999 nam de varroa pas na enkele jaren weer af. Een verklaring werd later gevonden door Franse wetenschappers: Imidacloprid wordt in de bodem minder snel afgebroken dan voorzien en navolgende gewassen nemen het zeer efficiënt op. Precies op die eigenschap is deze nieuwe generatie insecticiden ontwikkeld. Er zijn dus substantiële aanwijzingen dat neonicotinoiden de vatbaarheid voor varroa en andere ziektes verhogen.

Het Duitse overheidsinstituut Julius Kühn vond de vele aanwijzingen voor de schadelijkheid voor bijen overtuigend genoeg om de introductie van het neonicotinoïde insecticide clothianidine als schuldige aan te wijzen voor het daarop volgende massale verlies van 11.500 bijenvolken in de deelstaat Baden-Württemberg in 2008. De producent Bayer betaalde 2 miljoen euro compensatie aan imkers en de Duitse regering trok de toelating van alle clothianidine producten in. Ook Italië en Slovenië hebben imidacloprid en clothianidine producten inmiddels verboden. In Groot-Brittannië deed eerder dit jaar supermarktketen en landbouwbedrijf Co-op alle neonicotinoiden uit voorzorg in de ban.

In deze lidstaten van de Europese Unie is het voorzorgprincipe, één van de uitgangspunten van Europese milieuwetgeving, leidend geweest om bijenvolken te beschermen: als er substantiële aanwijzingen bestaan dat een nieuwe technologie of activiteit ernstige effecten kan hebben op het milieu, krijgt het milieu het voordeel van de twijfel en moeten risicobeperkende maatregelen volgen, zelfs als er nog sprake is van wetenschappelijke onzekerheid over de risico's.

Wij zijn van mening dat uw toelatingsbeleid van systemische insecticiden indruist tegen het voorzorgsprincipe en kan leiden tot verdere ineenstorting van de bijenstand. Bijenvolken moeten met prioriteit beschermd worden tegen neonicotinoiden.

Wij vragen u dringend om de toelating van neonicotineïden opnieuw te bezien en in elk geval terug te draaien daar waar blootstelling van bijen via pollen, nectar of via stof bij bijvoorbeeld omwoeling van landbouwgrond aan de orde is.

We voegen het Franse rapport waar de schadelijkheid voor bijen van imidacloprid wetenschappelijk werd vastgesteld bij, als mede enkele andere studies over de wetenschappelijke controversen op dit vlak.

In afwachting van een reactie verblijven wij,

Hoogachtend,

Dr. Jeroen van der Sluijs en 5.1.2.e

Dr. Jeroen P. van der Sluijs
Universitair Docent Nieuwe Risico's
Copernicus Instituut voor Duurzame Ontwikkeling en Innovatie
Universiteit Utrecht.
Tevens gasthoogleraar aan de Universiteit van Versailles
Saint-Quentin-en-Yvelines, Frankrijk

Adres:
Copernicus Instituut voor Duurzame Ontwikkeling en Innovatie

afdeling Natuurwetenschap en Samenleving
Universiteit Utrecht
Heidelberglaan 2
3584 CS UTRECHT
tel +31 30 2537631 (prive: 071-5153879)
fax +31 30 2537601
Email: J.P.vanderSluijs@uu.nl
http://www.chem.uu.nl/nws/www/general/personal/sluijs_a.htm
<http://www.researcherid.com/rid/B-6302-2008>
<http://www.copernicus.uu.nl>
<http://www.c3ed.uvsq.fr/>

5.1.2e

Consultant Toxicoloog

Experimental Toxicology Services (ETS) Nederland BV
Frankensteeg 4
7201 KN ZUTPHEN

Tel: +5.1.2e

Fax: +5.1.2e

Mobile: 5.1.2e

Email: info@toxicology.nl